

BANKA

SLOVENIJE

EVROSISTEM

POVZETEK

MAKROEKONOMSKIH

GIBANJ

NOVEMBER 2015

Povzetek makroekonomskih gibanj, november 2015

Nestabilnost v mednarodnem okolju se je od objave jesenskih projekcij gospodarskih gibanj Banke Slovenije povečala. Ocene WTO kažejo šibko dinamiko mednarodne trgovine, hkrati so se v zadnjem obdobju še povečale geopolitične napetosti na Bližnjem vzhodu z negativnimi posledicami za Evropo. Zaostrene razmere se sicer zaenkrat še ne kažejo v gospodarski rasti slovenskih trgovinskih partneric, ki je bila po prvih ocenah v agregatu solidna tudi v letošnjem tretjem četrtletju. Solidne so ostale tudi napovedi rasti BDP večine teh držav. Kljub vsemu Banka Slovenije ocenjuje, da so se tveganja za predvideno rast slovenskega izvoza in posledično BDP povečala.

Tudi v aktivnosti slovenskega gospodarstva se zaostrene razmere v mednarodnem okolju v tretjem četrtletju še niso odrazile. Glede na mesečne kazalnike zaupanja in aktivnosti se je solidna četrtletna gospodarska rast nadaljevala tudi v tretjem četrtletju in je bila verjetno spet višja kot v povprečju evrskega območja. K rasti so izdatno prispevale predelovalne dejavnosti, kjer pričakovano upočasnjevanje rasti proizvodnje avtomobilov že nadomešča hitrejša rast drugih panog, predvsem farmacije, kovinske in elektro industrije. Solidna rast prihodkov se je ohranila tudi v zasebnih storitvah, deloma zaradi rasti izvoza in deloma zaradi medpodjetniškega poslovanja. Prispevek potrošnje gospodinjstev je bil razmeroma majhen, vsaj če sodimo po stagnaciji njihovega zaupanja ter prihodkov v gostinstvu in trgovini. Rast prodaje v trgovini izvira le iz večjega nakupovanja trajnih proizvodov, kar pa gospodinjstva – vsaj glede na mesečne podatke o prihodkih v trgovini – čedalje izdatneje nadomeščajo z zmanjševanjem nakupov vsakodnevnih dobrin. V nasprotju z agregatnimi gibanji se gradbeništvo sooča z vse večjimi težavami. Ker je v zadnjih letih skoraj v celoti odvisno od investicij države, se njihovo zaostajanje za načrti kaže v močnem padcu obsega gradbenih del. Za tretje četrtletje se tako pričakuje prevladujoč prispevek menjave s tujino k rasti BDP, kar nakazuje tudi presežek na tekočem računu, ki se približuje 8 % BDP.

Nakazana upočasnitev rasti končne potrošnje gospodinjstev sovпада z znižanjem rasti razpoložljivega dohodka. Zadnja temelji letos skoraj v celoti na dinamiki plač, pri čemer je povprečna nominalna plača v zadnjih mesecih skoraj stagnirala. Kupno moč tako še naprej povečujeta rast zaposlenosti, ki je ostala izdatna tudi v tretjem četrtletju, in poglobljanje deflacije. Ta je oktobra dosegla 1,1 %, gibanje cen pa je za povprečjem evrskega območja opazno zaostajalo v skoraj vseh glavnih segmentih.

Fiskalni položaj države se še naprej izboljšuje. Ob ugodni gospodarski rasti in varčevalnih ukrepih rast javnofinančnih prihodkov precej presega rast izdatkov. To bo omogočilo znižanje letošnjega primanjkljaja pod 3 % BDP. Po napovedih Evropske komisije se bo primanjkljaj ustrezno zniževal tudi v prihodnje. Kljub temu pa so tveganja na fiskalnem področju precejšnja. Izhajajo predvsem iz nekaterih enkratnih dejavnikov, med katere sodijo transakcije DUTB¹ in finančno breme begunske krize.

¹ Gre za transakcije DUTB, ki so povezane predvsem s konverzijo terjatev v kapital v primeru podjetij, ki poslujejo z izgubo, in z nakupi nepremičnin, kar se po metodologiji ESR2010 šteje med investicije.

Izbor ključnih makroekonomskih kazalnikov na mesečni ravni

	12 mes. do sep.13	12 mes. do sep.14	12 mes. do sep.15	3 mes. do sep.14	3 mes. do sep.15	2015 jul.	2015 avg.	2015 sep.	2015 okt.
Gospodarska gibanja									
	<i>* podatki za nov. 15</i>								
	<i>ravnotežje odgovorov v odstotnih točkah</i>								
Kazalnik gospodarske klime	-15,2	-5,4	4,0	0,0	5,5	3,6	6,9	6,0	6,2 (5,6*)
- predelovalne dejavnosti	-7,8	0,8	5,2	3,3	6,3	6,0	8,0	5,0	7,0 (6,0*)
	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Industrijska proizvodnja: - skupaj ¹	-2,2	1,4	4,4	2,7	4,8	3,1	5,2	6,2	...
- predelovalne dejavnosti	-3,3	2,6	5,4	4,7	5,5	3,7	5,2	7,5	...
Gradbeništvo: - skupaj ²	-14,7	28,4	-7,1	19,8	-13,5	-13,4	-14,5	-12,5	...
- gradbeni inženirski objekti	-28,2	6,6	-5,0	8,0	-8,0	-5,1	-13,2	-5,0	...
Trgovina (realni prihodek)									
Trgovina na drobno, skupaj	-4,4	-0,2	0,2	2,0	-0,1	0,1	0,1	-0,4	...
Trgovina z motornimi vozili in popravila	0,9	6,4	12,1	11,6	12,4	11,9	13,0	12,3	...
Storitve zasebnega sektorja ³	-1,7	2,6	...	4,2	...	2,7	2,8
	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Trg dela									
Povprečna bruto plača	-0,5	1,0	0,7	1,3	0,4	0,4	0,5	0,2	...
- zasebni sektor	0,2	1,5	0,5	1,3	0,3	-0,1	0,7	0,3	...
- javni sektor	-1,8	0,4	1,2	1,6	0,6	1,4	0,4	0,1	...
Povprečna realna neto plača ⁴	-1,8	0,4	0,8	1,1	0,7	0,6	0,6	0,7	...
Stopnja registrirane brezposelnosti (v %)	12,9	13,2	12,5	12,5	11,7	12,0	11,8	11,5	...
Registrirane brezposelne osebe	7,6	2,6	-5,3	-1,4	-6,2	-5,7	-6,0	-6,9	-7,3
Delovno aktivno prebivalstvo	-2,4	0,1	1,0	1,1	0,5	0,5	0,5	0,6	...
- zasebni	-2,8	0,2	1,5	1,5	1,0	0,9	1,0	1,0	...
- javni	-1,5	-0,3	-0,3	0,0	-0,7	-0,7	-0,8	-0,6	...
	<i>medletne stopnje rasti v %</i>								
Gibanje cen									
HICP	2,4	0,6	-0,5	0,1	-0,8	-0,7	-0,6	-1,0	-1,1
- storitve	2,3	1,9	1,0	1,5	0,5	0,4	0,5	0,4	0,6
- industrijsko blago brez energentov	-0,9	-0,7	-0,8	-1,3	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,5
- hrana	5,8	1,2	0,9	0,3	1,2	1,2	1,4	0,8	0,8
- energenti	3,8	-0,9	-6,0	-1,5	-7,9	-7,4	-7,2	-9,2	-9,6
Kazalnik osnovne inflacije ⁵	0,8	0,8	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,1
	<i>v % BDP</i>								
Tekoči račun plačilne bilance									
Saldo tekočega računa	5,6	6,4	7,8	7,3	9,6	11,0	5,2	12,7	...
1. Blago	2,1	2,5	4,1	3,2	4,9	6,9	-0,3	8,0	...
2. Storitve	4,9	4,5	5,3	6,0	7,0	6,7	7,9	6,3	...
3. Primarni dohodki	-0,5	-0,1	-0,9	-1,2	-1,6	-1,7	-1,8	-1,3	...
4. Sekundarni dohodki	-0,9	-0,6	-0,8	-0,7	-0,6	-0,9	-0,7	-0,3	...
	<i>nominalne medletne stopnje rasti v %</i>								
Izvoz blaga in storitev	2,2	4,2	6,2	6,3	4,2	5,0	4,3	3,2	...
Uvoz blaga in storitev	-3,5	4,2	2,9	5,1	0,2	0,2	1,4	-0,8	...
Javne finance									
	2013	2014	12 mes. do avg.15	2014 jan.-avg.	2015 jan.-avg.				
Konsolidirana bilanca ⁶	<i>mio EUR</i>		% BDP	medl. rast v %	mio EUR	medl. rast v %	mio EUR	medl. rast v %	
Prihodki	14.728	15.494	41,7	4,3	9.882	5,0	10.243	3,7	
Davki	12.648	13.193	35,9	4,9	8.552	4,6	9.018	5,4	
Prejeta sredstva iz EU	938	1.040	3,0	24,8	454	-6,8	543	19,7	
Ostali	1.141	1.261	2,8	-16,2	876	17,6	681	-22,2	
Odhodki	16.286	16.755	44,0	1,4	10.938	2,2	10.942	0,0	
Tekoči odhodki	6.838	7.043	18,6	3,2	4.657	0,6	4.704	1,0	
- plače in drugi izdatki zaposlenim	3.617	3.610	9,5	-0,1	2.421	-0,4	2.417	-0,2	
- izdatki za blago in storitve	2.239	2.233	5,8	0,4	1.448	-2,4	1.428	-1,4	
- obresti	840	1.097	2,9	17,6	730	17,8	751	2,8	
Tekoči transferji	7.671	7.592	19,9	-0,9	5.130	-0,5	5.113	-0,3	
- transferji posameznikom in gospodinjstvom	6.343	6.335	16,7	0,3	4.278	0,0	4.305	0,6	
Investicijski odhodki, transferji	1.351	1.717	4,4	5,0	847	43,3	817	-3,5	
Saldo	-1.558	-1.261	-2,4	-31,7	-1.057	-18,2	-699	-33,8	

Vir: SURS, Banka Slovenije, Ministrstvo za finance, preračuni Banka Slovenije.

Opombe: Pri gospodarskih gibanjih so prikazani podatki z izločenimi vplivi koledarja (z izjemo kazalnikov klime, kjer so podatki desezonirani). Drugi podatki v tabeli so originalni.

¹ Realna vrednost industrijske proizvodnje. ² Realna vrednost opravljenih del v gradbeništvo. ³ Nominalni prihodki s storitvah zasebnega sektorja brez trgovine in finančnih storitev. ⁴ CPI deflator. ⁵ Inflacija brez energentov, hrane, alkohola in tobaka. ⁶ Konsolidirane bilance državnega proračuna, proračuna občin, pokojninsko-invalidskega in obveznega zdravstvenega zavarovanja po načelu plačane realizacije.